

Minister Edukacji

Barbara Nowacka

DK-DK.072.6.2024.łT
Warszawa, 03 kwietnia 2025 r.

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na wystąpienie VII.7031.8.2024.AT w sprawie wydawania decyzji administracyjnej w ramach działań podejmowanych przez jednostki samorządu terytorialnego (dalej jst) w trybie artykułu 90t ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (dalej u.s.o.)¹, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego stanowiska.

Zgodnie z ww. artykułem samorzady mogą tworzyć regionalne lub lokalne programy mających na celu:

- 1) wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;
- 2) wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży.

Jednocześnie zgodnie z ust.4 w przypadku przyjęcia programów, o których mowa powyżej, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa szczegółowe warunki udzielania pomocy dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania, formy i zakres tej pomocy, w tym stypendia dla uzdolnionych uczniów oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając w szczególności przedsięwzięcia sprzyjające eliminowaniu barier edukacyjnych, a także osoby lub grupy osób uprawnione do pomocy oraz potrzeby edukacyjne na danym obszarze.

Artykuł 90t u.s.o. stanowi podstawę prawną do uruchamiania – z własnej inicjatywy jst – regionalnych lub lokalnych programów wyrównywania szans edukacyjnych i wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży, a także do określania szczegółowych warunków udzielania tej pomocy przez organy stanowiące jednostki samorządu terytorialnego.

Warunki udzielania pomocy powinny być ustalone w taki sposób, aby zapewnić realizację wsparcia uczniów uzdolnionych bez ich różnicowania według innego niż określonego w ustawie kryterium „wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży”. Analogicznie również w przypadku pomocy na „wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży” jedynie kategoria mniejszych szans edukacyjnych (barier edukacyjnych), powinna stanowić podstawę do przyznania wsparcia.

Odnosząc się do kwestii powiązania indywidualnej sprawy administracyjnej z koniecznością wydania decyzji administracyjnej określającej prawa i obowiązki należy podkreślić, że konstytucyjnym elementem definiującym pojęcie sprawy administracyjnej jest powiązanie z kompetencją danego organu formy prawnej decyzji administracyjnej. Jeżeli dana sprawa z zakresu administracji publicznej nie jest normatywnie powiązana (za pośrednictwem odpowiedniego przepisu kompetencyjnego) z formą prawną decyzji

---

¹ Dz.U. z 2024 r. poz. 750 ze zm.

administracyjnej, to organ administracji publicznej nie jest uprawniony do domniemywania tego rodzaju prawnej formy działania - zgodnie z zasadą wykładni literalnej i restryktywnej przepisów kompetencyjnych².

W orzecznictwie sądów administracyjnych przyjmuje się, że o właściwości organu i formie jego działania w indywidualnej sprawie rozstrzyga norma rekonstruowana na podstawie przepisów prawa. Zatem stwierdzenie zawarte w art. 104 § 1 k.p.a., że załatwienie sprawy następuje przez wydanie decyzji, odnosi się do sytuacji, gdy z mocy przepisów prawa materialnego lub innych załatwienie sprawy powinno nastąpić w tej formie prawnej.

W uchwale składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 29 marca 2006 r., sygn. akt II GPS 1/06, podkreślono, że podstawą władczego działania organu administracji publicznej może być tylko kompletna norma materialna, determinująca wszystkie elementy stosunku administracyjnoprawnego, w tym określające kompetencję (zdolność, możliwość) organu administracji publicznej do autorytatywnego zastosowania określonej normy prawa przedmiotowego. Natomiast ewentualne niejasności regulacji materialnoprawnej nie mogą być eliminowane przez odwołanie się do treści art. 104 k.p.a. jako zasady ogólnej rozstrzygania sprawy w formie decyzji. Decyzja administracyjna jest bowiem kwalifikowaną czynnością, toteż kompetencja do jej wydania powinna być wyraźnie przewidziana w przepisach.

Zatem w sytuacji, gdy nie obowiązuje żaden przepis prawa materialnego uprawniający do załatwienia sprawy przez wydanie decyzji administracyjnej, czyli brak jest wyraźnego przyzwolenia ustawodawcy do ukształtowania stosunku prawnego w drodze decyzji administracyjnej, nie można domniemywać, że możliwe jest wydanie tego rodzaju aktu przez organ administracji publicznej. Wydanie decyzji administracyjnej determinuje funkcjonowanie określonej podstawy prawnej, wynikającej z ustawy, a nie wyinterpretowanej w drodze wykładni.

W mojej opinii nie występuje przesłanka do zmiany art. 90t u.s.o. w taki sposób, aby narzucić jednostkom samorządu terytorialnego, tworzącym regionalne programy wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży (wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotyczy nie tylko uzdolnionych dzieci i młodzieży) normę materialną nakazującą wydanie decyzji administracyjnej w przypadku przyznania np. stypendium motywacyjnego.

Należy również zwrócić uwagę, że przywołany w wystąpieniu art. 90n. u.s.o. reguluje kwestię świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym. Tam organ wydaje decyzje administracyjne. Ustawodawca przewidział jednocześnie szczegółowe (zamknięte) kryteria przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym, ale już w przypadku stypendiów motywacyjnych przyznawanych przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania na podstawie art. 90i. u.s.o. brak jest przepisu uprawniającego do załatwienia sprawy przez wydanie decyzji administracyjnej również ze względu na fakt, że to stypendium motywacyjne jest przyznawane za kryteria (w otwartym katalogu), czyli w szczególności za wybitne osiągnięcia, które nie zostały ustawowo dookreślone.

Organ stanowiący jest wydając akt normatywny, może podjąć decyzję o przyznaniu w szczególności stypendium w sposób skuteczny, niekoniecznie w postaci decyzji administracyjnej. Doświadczenia MEN, które przyznaje stypendium motywacyjne na podstawie otwartego katalogu szczególnych osiągnięć uczniów, określonych w art. 90i nie skłaniają do przyjęcia rozwiązania proponowanego w wystąpieniu Pana Rzecznika ze względów merytoryczno-formalnych. **Katalog szczególnych, ustawowo określonych osiągnięć uczniów powinien moim zdaniem pozostać otwarty, tym samym nie może**

---

² tak stwierdził NSA w wyroku z dnia 4 września 2019 r., sygn. akt: I OSK 2268/18

on stanowić podstawy do jednoznacznego określenia decyzją administracyjną praw i obowiązków ucznia w tym zakresie.

Odnosząc się do przepisów art. 90t u.s.o., jako Minister Edukacji dostrzegam to, że niektóre samorządy określając regionalne programy wsparcia uczniów zdolnych wydanych na podstawie art. 90t ustawy o systemie oświaty ograniczają grono potencjalnych adresatów programu – uczniów uprawnionych do otrzymania stypendium, poprzez wskazanie dzieci i młodzieży szkolnej kształcącej się w placówkach, dla których organem prowadzącym jest jst. Moim zdaniem takie oznaczenie adresatów pozostaje w sprzeczności z regulacją dotyczącą warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży pobierającej naukę na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego bez względu na miejsce zamieszkania. Powyższe potwierdza m.in. rozstrzygnięcie nadzorcze nr 25/2021 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 5 marca 2021 roku³.

W mojej opinii nie można również uzależniać przyznania stypendiów dla dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej od oceny zachowania. Ocena zachowania nie może być dodatkowym kryterium decydującym o przyznaniu lub odmowie przyznania uczniowi, gdyż przepis art. 90t ust. 1 wskazuje wprost na wspieranie *uczniów uzdolnionych*, co oznacza te posiadające konkretne osiągnięcia i wyniki w nauce lub w zawodach z wykorzystaniem swoich zdolności. Ocena zachowania nie mieści się w tej kategorii i nie powinna stanowić podstawy lub wymagania do wsparcia edukacji uzdolnionego ucznia. Szczegółowe warunki udzielania stypendium powinny być ustalone w taki sposób, aby zapewnić realizację wsparcia uczniów uzdolnionych bez ich różnicowania według innego niż określone w ustawie kryterium uzdolnień dzieci i młodzieży⁴.

Z poważaniem

Barbara Nowacka
Minister Edukacji
/ – podpisano cyfrowo/

---

³ https://edzienniki.bydgoszcz.uw.gov.pl/WDU_C/2021/1160/oryginal/akt.pdf

⁴ rozstrzygnięcie nadzorcze nr NK-II.4131.15.2020.AK Wojewody Podlaskiego z dnia 18 lutego 2020r.